

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Scintillae ignatianae sive S. Ignatii de Loyola sententiae et effata sacra

Ignacio <de Loyola>

Ratisbonae [u.a.], 1919

October

[urn:nbn:at:at-ubi:2-1459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:at:at-ubi:2-1459)

OCTOBER

1.

Si rara vobis et inventu difficilis discretio videbitur, per obœdientiam, ad quam confugiendum; ejus defectum ad securitatem supplete. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Et dioptra jaculator, ita tu superioris judicio utere, nisi a scopo velis aberrare. Intricata perfectionis semita est; nisi Ariadne filo te ducat obœdientia, periculum certius quam exitum reperies.

In eminenti angustoque calle, qualis est, qui ad cælum ducit, ad dextram præcipitia patent et ad sinistram. Felices, quos obœdientia manuducit; hæc suos non extra casum tantum, sed et extra periculum ponit.

Qui sanctissimi esse volunt, gravissime frequenter errant; scilicet in edito pronius est vertiginem pati. Huc qui suo, non superioris ductu graditur, ad ima relabetur. Terreant vestigia!

Quid prodest sulcare maria seque ventis dare in ludibrium? Portum non attinges, nisi ad stellæ polaris aspectum navim direxeris. Discretio tua ignis fatuus est, seducit.

2.

Dum multa onera supra vires accumulantur, calcaria quidem, nullum autem frenum indomito equo intractabilique aptatur. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Non fervor, sed temeritas est suis majora viribus audere. Explorandi prius humeri, quid ferre possint, quam oneri subjiciendi: fatiscent sub pondere, si plus velint, quam ferre possint.

Uno conatu præfervido totius vitæ cursui vigor subtrahitur. Egregia, si diis placet, sanctitas audere semel, ut tota vita vel nihil vel modicum possis! Moderata durant. Fac parum, ut multum et diu possis.

Deus, cui placere nitimur, totus mens est ac ratio: stulta et inconsulta devotio ei placere non potest. Quantum a medio, tantum a merito recedit. Dum nimium fervet mustum, dolium rumpit; intemperans fervor corpus destruit.

Hic immoderati fervoris fructus est, ut, qui nimium ausus est, fractis nimietate

viribus possit nihil. Nimium intensæ chordæ rumpuntur; sanitas nostra nihil habet de ferro, facile succumbit.

3.

Multum sola laboris pro animabus suscipiendi intentione præstatis. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

In grandibus et egregiis etiam desideria magna si sint, magni facienda, maxime dum tanti operis exsecutio non e volentis arbitrio pendet. Quam felices, qui volendo meritis ditamur!

Plus intentione nostra Deus quam executione, voluntate potius quam re ipsa delectatur; ad illius, non hujus mensuram præmium constituit.

Si animas cælo aggregandi occasio te deficiat, in promptu est desiderium, quo te nec tempus nec occasio ullibi destituet. Hac arte etiam pusilli evadere in apostolos possunt.

Si avari volendo aurum lucrari possent, quas non brevi tempore divitias congregarent! Pudeat nos in thesauris æternis congregandis segniores esse! Animum Deus ponderat.

4.

Tum ad percipienda tum ad communicanda dona Sancti Spiritus multis partibus bona vita litteris antecedit.
S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Humiles nimium abjectæque litteræ sunt et infirma elementa, ad fructum spirituales non assurgunt: muta omnia et inanima, nisi vitam vigoremque a Spiritu nanciscantur. Ad lucrum temporale faciunt, infecunda ad æternum.

Heu, quantum erramus! Doctos inquirimus, ubi pios invenire præstitisset; ideo rarus animarum fructus, quia nimium doctrinæ tribuimus. Nemo apud nos pondus invenit, nisi quem insignis commendat litteratura.

Subtiles sunt, ingenio et talentis prævalent, eloquentes, versati in omnibus versutique, ad animas tamen convertendas inefficaces et nulli sunt.

Spiritus est, qui omni gladio ancipiti vehementius animas penetrat (Hbr 4, 12); pietas est, quæ omni fulmine potentius obstacula omnia diruit; quo vult, penetrat; et quod vult, impetrat.

5.

Ratio juvandi proximi, quæ longe ac late patet, sanctis desideriis precibusque continetur. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Quo manus non possunt, pertingunt desideria; hæc nullo obice, nullis terrarum spatiis vel temporis angustia prohiberi se sinunt a destinato. Quod per lustra spatium pedes non conficerent, desideria momento emetiuntur.

Si barbaras adire terras Indipeta nequeas, non est, quod admodum queraris; breviori via et arctiori compendio iter age desideriis, et multa brevi nec difficili labore merita collegisti.

Ne tamen desideria vacua sint, pondus iis preces addent; ut, quam tua non meretur inertia, pluribus Deus gratiam addat animas opere lucrandi. Sic hæ non tam illius sudori quam tuæ pietati cedent in acceptis.

Pigra tamen desideria steriliora sunt, quam ut ex iis lauream aliquando metas; aliud est velleitas, aliud voluntas; simplicem complacentiam illa, hæc efficacem habet conatum. Ad hanc desideria tua cotem revoca.

6.

Ite et mundum accendite universum.
S. Ignatius ap. Card. Ludovis.

Si minor quam in igne sit apostoli calor, sufficiens non est, qui gelida mortalium corda juvet. Ut decoquatur scoria, ut ferrea corda in vias rectas dirigantur, igne opus est; mitioribus mediis inveteratum non cedit malum.

Facile sopitur calor, ubi ignis abest. Constantia in repurgando mundo necessaria est; quæ si desit, sordidus manebit, novis in dies accrescentibus. Et unde tantus calor, nisi domi focus ignem alat?

Lucet ignis et ardet: paria sunt apostoli officia; duplici nempe via corrigendus est mundus: verbi prædicatione et operis exhibitione. Claudicat zelus, qui alterutro destituitur.

Totus mundus in maligno, malo igne, positus (1 Io 5, 19) etiamnum ardet, ut Sodoma, nec aliter, quam ignibus ignis iste sopietur, sed majoribus. Ubi abundat hominum malitia, ibi tua superabundet diligentia.

7.

Quem tanta, quanta vos serviendi Deo obligatio devincit, vulgari labore et famulatu non est contentus. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Qui in multis nomen contraxit, modico debitum expungere non potest, semper futurus in ære, donec solvat usque ad novissimum quadrantem. Propter magna dona par exspectatur gratitudo.

Quem Dei gratia sublimi constituit in vocatione, grandium ei operum necessitatem imposuit; obvio aliorum contentus munere, etiam haustum aquæ frigidæ remuneraturus (Mc 9, 40) a te hecatomben præstolatur.

Qui Christi audire vult imitator, tenui conatu et brevi passu grandia ejus vestigia non implebit. Tantæ artis prototypon diligentem in ectypo requirit penicillum, nisi monstrum imagini substitutum velis.

Loci sanctitas, mediorum frequentia, gratiarum ubertas, piorum, inter quos vivis, exempla totidem stimuli tibi sunt, quibus ad grandia exciteris. Pudeat te socordiæ tuæ!

8.

Quantum salus et innocentia subit discrimen in mediis procellis et tempestatibus iis, quas nunc bonorum et opum, nunc honoris et gloriæ, nunc voluptatum avidissimus turbo excitat! S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Misera hominum conditio! Ut pisces hamo, ita modico rei amatæ lucro attracti præda fiunt, dumque captant voluptatem brevissimam, capiuntur ipsi libertate, gaudio et quiete simul amissis.

Qui gaudet, contentus dicitur; quia tunc gaudet voluntas, cum habet, quidquid capere valet aut volet, id est quidquid optare. Omnia præter Deum grandi peccant parvitate, non explent animum et tamen fatigant.

Pereant illa, per quæ periculum subire potest anima; mergantur potius, quam mergant. Quis tantillo emat tantum pænitere? Fumo ruinam, perniciem aura nemo prudens mercabitur.

Quamvis dilatentur, quamvis inflentur hæ minutiae, quæ vulgus bonorum titulo honorat, omnia minus sunt, si nostrum expendamus sinum, qui solo intus contento Deo contentus erit. Reliqua non satietatem faciunt, sed discrimen.

9.

Jure sperandum est, quod cum spiritualibus temporalia quoque incrementa non sine amplificatione provenient.
S. Ignatius in ep. ad reg. Abyss.

Non adeo illiberalis est Deus, ut, quæ etiam inimicis suis sat copiose tribuit, amicis suis deesse velit. Fecundissimus ager est ejus dextra, cui dum tua credis, centuplo reddit cum fænore.

Qui dat, quæ majora sunt, minora non negabit. Dona, quæ spiritum, quæ cælum respiciunt, vera dona sunt: temporalia inter quisquilias censentur; quia tamen necessaria sunt, a suis desiderari Deus non sinit.

Suo Deus obsequio addictos non ut servos, sed carorum instar filiorum fovet; quam parum proinde pia mater sui partus obliviscitur, tam parum sua Deus eos ope destituet, quos recepit in sua.

Illius providentia providet omnibus, feras et volucres opipare nutrit, vestit lilia et rosas, suos etiam in deserto usque ad delicias pascit. Pone curas temporalium; cura, quæ Dei sunt: reliqua curabit Omnipotens.

10.

Elegit vos Deus, ne vestrum animum humanæ res viles et labiles irretitum tenerent et vestrum cor in varias partes distractum occuparent. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Quibus te periculis generoso quondam pede subduxisti, ad ea tacitis non est desiderii redeundum. Etiamnum infidus, periculorum et fraudium plenus est mundus ac erat, dum tuo eum contemptu dignum reputabas.

Ardet adhuc malo igne Sodoma, male a pice et sulphure olet; nec oculo redeundum est eo, unde pridem non pedibus modo, sed et animo recessisti. Recidiva periculosior est.

Quod terrenis altior has contempseris et amores a perituris ad æterna transuleris, opus naturæ non fuit, sed gratiæ. Væ, si huic libellum pares repudii! Vivit vivetque Deus, cui te et tua consecrasti.

Manna te pascit cælum: cur allium et cepas esuris? Certum destructi stomachi indicium est saniora respuere edulia et appetere noxia. Si ollas carnum suspiras, cave, ne cum illis computrescas.

11.

Mundities, si modesta sit et gravis, ut compositi ornatique animi testis est, ita nimia, quæ placendi studio plerumque sumitur, neglectui habenda. S. Ignatius ap. Bart.

Oculis placere hominum ut commune studium est plurimis, ita est inanissimum. Videri appetunt: quæ inde utilitas? Placere satagunt: quis tanti laboris fructus?

Otiosæ mentis est comendo corpori tempus dare, quod æternitati fuerat consecrandum; curas capillo in ordinem redigendo applicare quanta sui abjectio! Qua quisque lege jaceat, quid facit ad utilitatem?

Si tanta nobis cura de animæ decore ac munditie foret, si tanta divinis, quæ humanis oculis placendi cupido: quam sancti et quam cito evaderemus!

Nimia corporis mundities animæ inducit sorditiem; vultus enim ad ornatum et vanitatem compositus ut oculorum laqueus, petra scandali, ruina innocentum: ita mundities orco te potius placere facit quam homini.

12.

Qui sincero oculo cælum aspicit, caliginem terrenorum melius videt; licet enim hæc speciem aliquam fulgoris affundant, lucem illis omnem cæli splendor adimit. S. Ignatius ap. Bart.

Lux major opprimit minorem; fulgent, non apparent tamen præsentē sole minora sidera: sic decor omnis et voluptas, si quæ terris est, cælo comparata quasi nulla disparet.

Cælum intueri natura nos jussit, ut doceret, reliqua extra cælum omnia non nisi pedibus digna esse. Quantum errat, qui eis cor affigit! Quo capi potest Deus, gutta mellis aut glebula luti non implebit.

Præmii aspectus fortes in vulnera facit athletas; idem in nobis intuitus cæli operetur: æterna illic nos corona exspectat, sed non inertibus præparata, non dono, sed merito venalis.

Cælum aspice: ibi patria est, quo tendis; sed per cælum terrestre non est via ad æternum. Qui ducunt in bonis dies, non habent, quod cæli aspectu recreentur; nulla illis ibi spes.

13.

Inter pium et vanum hominem ea est differentia: ille abstinet terrenis et abundat spiritualibus solaciis; iste delectatur sensualibus et cruciatur internis.
S. Ignatius ap. Nolarc.

Nolo solacium, cui certa succedit desolatio; malo tristitiam, quam sempiterna excipit lætitia. Lætetur, qui velit, ducat in bonis dies suos; gaudia hæc sinum non implent.

Si vis, ne tibi mundana solacia illudant, lude cum illis et pilæ instar procul a te rejice; plurimos illa miseros fecerunt. Sinceriori numquam te afficient solacio, quam contempta.

Pius et impius parem in vultu exhibere lætitiam possunt, corde similem fovere non possunt; illius conscientia cælum est, perpetua ibi quies absque metu; hujus anima sicut mare furens semper in motu et metu.

Una rosa quot non alit spinas! Hæc solaciorum mundi sit imago: caduca voluptas mille post se trahit amarores. Nulla sincerior voluptas, quam voluptatibus carere posse.

14.

Malus ipse facile alios suspectos habet, ut qui vertigine laborat, credit omnia commoveri non horum, sed humorum in suo capite inquietorum vitio.
S. Ignatius ap. Maff.

In umbris ambulat, quisquis suspicionibus agitur; videre se credit, cum caligo teneat oculos. Pessimi dimensores, qui suo omnes pede metiuntur et sibimet ipsis mentiuntur opinione seducti.

Qui cito credit, cito decipitur. Quid mirum, quod toties errent, qui suspicionibus aguntur? Nihil est magis pronum, quam in umbris impingere, cespitare, cadere.

Iusta Dei vindicta est, ut, de quo quis alium vitio reum putat, ejus reatum contrahat; talionis hæc pœna est. Nulli pejus de aliis sentiunt, quam qui nihil in se ipsis boni comperiunt.

Se negligunt de aliorum moribus curiosi; quam suis erroribus corrigendis impendere deberent mentis aciem, perniciose plane diligentia in alienam messem immittunt.

15.

Divulsum a corpore membrum neque motum neque sensum neque omnino vitam a corpore suo accipit. S. Ignatius ap. Orland.

Tamdiu frugifer est et in honore palmes, quamdiu manet in vite; si sterilis rescindatur, ad nihil valet præterquam ad ignem fovendum. Nulla ei sine vite vita, nullus vigor, fructus nullus.

Non palmiti, sed viti adscribenda fertilitas: botros ille fert, sed ista gignit et alit. Qui se a communitate separat, separat se a Dei benedictione, quæ non privato, sed cœtibus integris est destinata.

Ut membrum in corpore luxatum ac distortum sibi et aliis dolorem creat, ita exlex in communitate aliis exemplo, sibi vita nocet. Quid mirum, quod de rescindendo chirurgi consultant?

Mittere sanguinem non est prodigere; bene perditur noxius, ne reliquus vitium trahat, ex quo totius corporis valetudo periclitetur. Id nempe curandum magis, quid corpori, quam quid membro expediat.

16.

Hoc inter felicitatem humanam et Christi crucem interest, quod illa gustata fastiditur, hæc, quo plus est pota, majorem sitim accendit. S. Ignatius ap. Ribad.

Etiam amara condiri possunt, non modo ut prosint, sed etiam ut sapiant, ut appetantur. Quis crederet, nisi experientia docuisset, Laurentio ignes videri esse rosas?

Quidquid recipitur, per modum recipientis recipitur: apis etiam ex amaro thymo novit mel conficere; ex durissimo ligno alembyci artificio salutare elinquantur succi. Quod in his potest ars, poterit in nobis gratia.

Discendo pati dediscimus miseriam; amando crucem plus ea quam suis ullus voluptatibus delectamur. Sic in suis rosa spinis exsultat, et quas alii pœnas crederent, ipsa decoris sui custodes amat. Sic inter tribulos acanthis modulatur.

Nec magnum est mysterium gravia non graviter ferre: si futurum est malum, male nunc ante tempus affligit; si præteritum, malo liberati sumus; si præsens, cogita statim fore præteritum; ita cogitatione nostra crescit vel minuitur dolor.

17.

Debent nobis corporis excusationes semper esse suspectæ, quippe fugam laboris ficta debilitate virium prætexere soliti. S. Ignatius ap. Bart.

Mala consiliaria est sensualitas; in sua commoda partialis, si una non sufficiat, mille in promptu causas invenit, quæ indulgentiam persuadeat; si omnia nequeat incommoda, quærit plurima, quærit difficillima declinare.

Sanitas honestissimum nomen, sanctus plane titulus, sed sub quo mollities, accidia, sensualitas, sensuum libertas, passionum indulgentia, remissio, laxitas, non levia certe vitia, velut sub sipario nidulantur.

Nescit corpus, quid sibi prosit. Præsentia sentit, futura non attendit; quantum ex indulgentia damnum incurrat, non videt, quia sensu omnia, nihil discursu novit definire. Aliter olim judicabit.

Doloris mensura gloriæ modum definit: parvo pœna, immodico nobilis emitur corona. Male nunc sit corpori, ut æternum sit bene. Facile toleratur, quod tam ubere solacio pensatur malum.

18.

Magnum agit amor proprius: oculos mentis persæpe fascinat, ut putemus impossibilia, quæ si lucem veram admitterent, facile pateret facilia fuisse, immo et necessaria. S. Ignatius ap. Bart.

Male medebitur archiater, si ægri iudicium, pejus, si ejus sensum sequatur. Doleat, modo prosit, nec ferro parcendum nec igni; gemat, reluctetur æger, modo ad sanitatem conducant vulnera.

Pia hæc carnificina est: sensum præsentem valetudinis amissæ lucro, velut inæstimabili thesauro, compensat. Nulla foret magis impia benignitas, quam ægro parcere, ut intereat; hoc est medium salutis eripere.

Grandis infirmitas amor proprius et, ut mala raro sola, omnium animi affectionum parens et antesignanus; cui si parcimus, mala fovemus innumera, quibus liberari non licet, nisi per proprii amoris excidium.

Quæ hic fingit toleratu impossibilia, usus tolerabilia, consuetudo facilia, gratia etiam amabilia esse ostendet. His præ illo præstat uti consiliariis.

19.

Tanta est divinæ consolationis abundantia, ut ejus dulcedo non animam solum afficiat, sed et in corpus redundet. S. Ignatius ap. Bart.

In virtutis studio non anima solum, sed et corpus divinæ obsequitur voluntati; huic munifica Dei manus ita solacia partitur in præmium, ut iis non anima solum, sed et laboris compars corpus afficiatur.

Solacia corporis, quæ mundus offert, et sordida sunt et momentanea; quæ cælum tribuit, pura sunt et solidissima. Hæc illis emere sapientissimum plenumque solacii consilium est.

Mille titulis magno illi Domino debemus omnia, quæcumque præstamus. Quanta Dei liberalitas! Quæ jure posset exigere obsequia, præmio compensat eoque non ad æternitatem dilato.

Prægustum cæli facit Deus, ut solaciis, quæ hic sentimus, inescati amare et anhelare sempiterna moneamur. Quam dulce est tam liberali Domino servire!

20.

Cum objectum amoris infinitum est, semper in amando proficere et perfici licet. S. Ignatius in epist.

Alii affectus mortales sunt, finem accipiunt; solus amor immortalis finem nescit; materia enim illius infinita cum sit, tamdiu ignis hic ardet, quamdiu ei materia suppeditat alimentum.

Libere quidem amamus, quod volumus, non possumus tamen non amare aliquid; ab odio cessare possumus, omnem ponere amorem non possumus: semper necesse est velle aliquid. Amor nempe se ad infinitum bonum amandum esse creatum ostendit.

Reliqui affectus cum tempore vim amittunt, consenescent; amor solus infatigabilis, numquam defecturus est, semper indefessus, natus ad immortale. Durando crescit et, dum æternitas aliis metam ponit, major invalescit.

Lassitudine et ignavia omni amorem liberavit natura, in continuum usum fecit, negavit omnes ei ferias nec umquam tam eximio nos opere satiari voluit. Amando ac in amore crescendo beati erimus.

21.

Voluntariæ paupertatis amator statuat induat, ut eodem vultu lacernam sustineat, quo byssum et purpuram accepisset. S. Ignatius ap. Maff.

Humana cupiditas numquam satiatur, ejus terminus ubique est et principium ubique: post plura sunt alia, post alia omnia, post omnia sua adhuc erunt avaritiæ vota; numquam dicit: Sufficit. Belua insatiabilis.

Quod natura nobis infudit malum, gratia corrigit, dum eo artificio naturæ genium erudit, ut fastidire omnia, non modo contenta paucis vivere, sed et necessariorum penuriam discat.

Adeo non sine remedio paupertas est; quod alia non concedunt artificia, dabit voluntas erudita, id est voluntas sine cupiditate. Parum est, quod sufficit; cur ad superflua extendimus cupiditatem?

Quæ te vestis amiciat, quis verticem galerus tegat, quid interest? Illa si nuditatem protegat, si hic contra solem aut pluviam defendat, implevere officium; reliqua superfluunt, non dant, sed accipiunt ornamentum.

22.

Dum operam virtuti navatis, simul salutis proximi consulitis. S. Ignatius in ep. ad Hisp.

Melius locari tempus non poterat, quam dum suo instrumentum fini aptatur. Nisi acuat falcem messis, modica sub ictum seges veniet; adeo inter otia computandum minime venit, dum a messe feriatur.

Spiritus est, qui vitam dat actionibus iis, quæ internam proximi utilitatem respiciunt; sine illo inefficax cadit opera; aures ferire, ad cor penetrare vox non poterit, quam eloquentia, non Spiritus animaverit.

Quod ænea machina ad omnes artis leges optime instructa sine igne, id plurimis naturæ dotibus præditus operarius aget sine Spiritu, id est omnis apparatus, conatus et labores hærebunt irriti.

Nullus apostolatus plus habet utilitatis, quam qui primum in se sui zeli vires exercet. Nemo tibi te proximior; quam in aliis excultam vis vitæ sanctitatem, tibi primum persuade.

23.

*Justo etiam adversa inimicæ sortis
tela proficua fiunt, nocendo prosunt non
secus, ac si gemmea grando vineam
foliis privet et ditet thesauro meliori.*
S. Ignatius ap. Bart.

Quidquid in nos incommodi venit non casu, non hominum invidia aut odio, sed Dei nos amantis ordinatione, nostro bono accidit. Nihil in eo partis fortuna, totum Deus habet.

Maxime prosunt, quæ tamquam adversa gemimus. Morbus corporis animam sanat; quod majus bonum? Satisfacit pro peccatis, ad Deum compellit, peccare prohibet; possemusne ipsi melius quid eligere? Quæ nocent, docent.

Indifferentia sunt omnia; qualia vis, talia facis esse. Neminem fallit miseria; si putetur et hoc ipso, quod ita credas, verissime miser eris, felix futurus illico, ac opinionem mutare noveris.

In omnibus, quod delectat, invenit, qui rebus uti novit; non novit autem, nisi qui virtutis, non naturæ impulsu ducitur. Possunt venena, cur adversa non possint medelam facere?

24.

O mi Deus! O summum bonum! quomodo me tam fœdum peccatorem toleras? S. Ignatius ap. Ribad.

Quidquid sordium hactenus orbis habuit, tantam non creat mephitim, quantam alit anima peccatoris. Nulla tam a sordium colluvie fœda est latrina, ac conscientia peccato sordidata.

Frustra corpus vestitur bysso et purpura: inanis est, quo capillos imbuīs, odor cinnamomi; in cassum facies cerussa pingitur; si fœditas in anima latet, sepulcrum es ornatum foris, plenum intus putredine.

Anima, imago Dei, naturæ divinæ particeps, cæli olim heres, nunc a scelere fit monstrum, quo nullum magis horrendum Africa peperit, titio inferni, diaboli mancipium, horror Angelis, abominatio Deo.

Et hoc propter quid? Ob momentaneam voluptatem, ob fumum honoris. O mortales, amate innocentis animæ pulchritudinem! Decor filiæ regis ab intus (Ps 44, 14); non emite tanti sordescere.

25.

Perfectionis amans tantum humilitate abundare debet, quantum lampas oleo; illa redundant interiora, luceant exteriora et quacumque vertatur in partem, se insinuet. S. Ignatius ad S. Magd. de Paz.

Sine profunda demissione animi nec domi pax nec boni foris exempli lux diffunditur; illam summa cordis tranquillitas, communis omnium ædificatio consequitur, mater quietis domesticæ pariter et externæ.

Quidquid turbarum seu domi seu foris oritur, ambitio facit; inquietum malum, quod nec modum scit nec terminum. Hanc doma, et stabile tecum æque ac cum omnibus fœdus pepigisti.

Si repulsam passa sit ambitio tua, si cupiti spe honoris excidisti, cogita, quod, licet non habeas, quod cupiisti, habeas, quod cupere debebas. Vertiginem tibi fecisset altitudo, gradus ille ruinam præparasset.

Quam beati essemus, si sorte nostra contenti contraheremus vota! Plures, ut felices essent, ultro rejecerunt istos, quos tu ita perditte sectaris, honores. Fumum ambis.

26.

Si quas in te Dei gratias vides, cogita gemmas et aurum esse, aurifice Dei bonitate ligno, rogam merito, clementer inductas. S. Ignatius ad S. Magd. de Paz.

Dona Dei quanto plura sunt vel majora, tanto certior sunt materia demissionis. Egentior ille, qui plura debet; hoc portat onus, qui plura accepit. Fidei tuæ credita sunt dona, quæ possides; repetentur.

Quas thesauri custos, eas et tu curas fovere debes, immo potiores: illi satis est thesaurum a damno servasse immunem, tibi insuper incumbit, ut novum e talentis fructum facias. Vide, quæ tibi cum Dei donis onera veniant.

Truncus eleganti licet paludamento vestiatur, auro insignis et auro fulgeat, stipites manet; tam parum unde superbiat, quam asinus thesauri bajulus habet.

Quæ in te seu naturæ seu gratiæ dona cumulantur, tua non sunt; data de sursum, tolli pro arbitrio possunt. Quid habes, quod non accepisti? Si accepisti, quid gloriaris (1 Cor 4, 7)? In alienis cornicula plumis stulte sibi complacet.

27.

Præstat violenta manu vita exturbari, quam vanitati vivere. S. Ignatius ap. Nolare.

Si anima, quæ peccaverit, ipsa morietur, vita mala mors potius dicenda est quam vita; non solum quod sepulcro clauditur aut tumulo infertur corpus, cadaver dicendum: est etiam mors viva, est cadaver animatum.

Qui Deo non vivit, legi rationis non obœdit; cui animæ cura in postremis, hujus ego vitam morte deteriores credo; qua sublatus nec Deum offendit nec animæ nocet nec proximum scandalizat.

Beneficium Dei est, si morbo citius vitam adimat; sic peccandi potestatem adimit, minuit infernum, quem atrociores meruisset. Qui bene agere, cum potest, nolit, gratia ei fit, dum male agere, cum vellet, impeditur.

Mors ita mala non est, ut timeri debeat, quam scelerati sæpe præ conscientiae tortura elegerunt, nempe ut pœnas exigerent, quas a passionibus, immo et a dæmonibus pati coëgerunt.

28.

Licet ipsa natura judicii assensus feratur in id, quod sibi veri speciem præbet, tamen multis in rebus, in quibus videlicet cognitæ veritatis evidentia vim illi non infert, potest voluntatis pondere in hanc potius quam illam partem inclinari. S. Ignatius in ep. de obœd.

Ut oculus ægritudine vitiatus ita clare videre se credit, ut nullum rei subesse dubium videatur, fallitur tamen sanoque plus quam sibi fidere docetur: ita et judicium alieno sæpe satius est subicere.

Iniquum sane tribunal, ubi judex idem est et reus; numquam suo nimium tribuendum est judicio, tunc vero minime, cum tua res aut judicii ipsius veritas in quæestionem trahitur.

Nemo ita perspicax aut tam defæcati est judicii, qui errare non possit; plus vident oculi quam oculus; nec a doctrina et ingenio sumenda semper est auctoritas; etiam olitor aliquando est opportuna locutus.

Necessaria quidem potentia intellectus est, ita tamen voluntatis imperio subdi debet, ut errori se obnoxium esse conscius voluntatis nutum sequi non renuat.

29.

Quodsi pax et tranquillitas animi quæritur, certe hac non fruetur is, qui habet intra se causam perturbationis atque tumultus. S. Ignatius in ep. de obœd.

Nihil in orbe felicius quam theatrum insontis conscientiae; nulla libertas major, quam nihil timere; hanc ille solus obtinet, qui se non timet. Quem reum non agit conscientia, judicem nullum veretur.

Sicut male sibi conscio nullum est extrinsecum fomentum, ita bene conscio nullum tormentum. Nec domi nec foris pax exspectanda, ubi bellum tot adversi movent affectus.

Quod ancipites quotidie agimur, inde fit, quod hodie nos delectet, quod erat heri fastidio, placeat hodie, quod heri displicuit. Ut navis acta ventis, sic mens passionibus subdita semper est in motu, semper cum fluctibus luctatur.

Gaudium in nobis nascitur; fortunæ dona, naturæ necessitas extra potestatem nostram sunt; inde nec dolendi nec gaudendi sumi potest constantia. Imperturbata quies ex animi compositione sumenda est.

30.

Divina liberalitas de suo abunde supplet lucrum, quod videt sua causa contemni. S. Ignatius.

Aliud est videri divitem, aliud esse. Non crumena, sed animo metiendæ sunt divitiæ; opulentiam non opinio facit, sed conscientia, non alienum iudicium, sed proprium. Dives est, qui satis habet.

Qui plures filias maritandas numerat, licet amplissimos census habeat, pauperem se putat; quomodo dives erit, qui infinitas alit cupiditates, quarum vel uni non sufficit orbis?

Non est pauper, qui caret, sed qui eget; nec omnis eget, qui caret, sed qui desiderat. Si desideriiis frena laxas, quantumcumque opum affluat, pauper eris; si eadem stringas, quidquid defuerit, satis habebis.

Nec abbreviata nec exhausta est manus Domini (Is 59, 1): non necessaria tantum hactenus suis suffecit, sed usque ad delicias etiam in deserto pavit.

31.

Modo non desit vobis humilitas, non desit mansuetudo, non deerit utique Deo benignitas ad vos adjuvandos. S. Ignatius in ep. de obœd.

Malitia numquam superat malitiam: bonitate vincenda est. Et licet vitium vitio, ut clavus clavo expugnari posset, præstaret hanc virtuti dare gloriam, ut ipsa vincat.

Quod vis non potuit, effecit mansuetudo; nec ulla efficacior ad persuadendum eloquentia quam patientia: hæc mala et malos superat, expugnat contumaciam.

Quod concoctio et digestio ciborum ad sanitatem corporis, hoc mansuetudo ad publicam pacem facit: utraque virtute in sui commodum transformat incommoda.

Duplex est mansuetudinis beneficium: minuit damna corporis et auget animi bona; duplex pariter pacis artificium: nec enim dat offensæ matériam et datam non accipit; sed et duplex præmium: quod Deo grata sit et hominibus.

